

Міжнародний шкільний освітній проект з раціонального використання ресурсів та енергії – SPARE

- *З історії SPARE*
- *Міжнародна мережа SPARE*
- *Участь України в SPARE*
- *З історії SPARE*

Програма SPARE була створена Норвезьким товариством охорони природи «Друзі Землі» в 1996 році. З тих пір програма здійснювалася і розвивалася школами та екологічними громадськими організаціями в багатьох країнах Європи, в ній брали участь більше 50 тисяч школярів.

Перший посібник SPARE було призначено для Скандинавії, Західної та Центральної Європи. Воно було переведено на 10 мов. З роками зміст інформаційно-методичних матеріалів розвивався з урахуванням досвіду вчителів-ентузіастів, які брали участь в проекті.

Ідея SPARE – перейти від обговорення глобальних проблем до практичних дій школярів, їхніх сімей та місцевих громад.

SPARE допомагає знайти відповідь на питання: як можна задовольнити потребу людства в енергетичних послугах (для опалення, освітлення, транспорту і т. д.) без надмірних і небезпечних наслідків для природи. Це частково залежить від доступних енергосресурсів, але також залежить від стилю життя, технологій використання енергії (у тому числі в комунальному сервісі) і від освіченості користувачів енергетичними послугами.

Мета SPARE - освіта школярів у галузі енергоефективності через міждисциплінарне навчання і практичну діяльність. На ідеологічній основі проекту: думай глобально, дій локально, - базуються спеціально розроблені для SPARE безвитратні енергозберігаючі заходи. Ці заходи актуальні для вирішення проблем, характерних для більшості регіонів у комплексі або частково:

- достаток енергії і як результат - надмірне споживання;
- слабо розвинена енергосистема і як результат - гострий дефіцит енергії на місцях.

SPARE дає основу для пошуку рішень цих проблем в інтересах сьогоденного і майбутніх поколінь.

У кожній країні є екологічні громадські організації, відповідальні за реалізацію програми SPARE. Важлива місія SPARE – посилення компетенції громадських організацій, їх ролі у вирішенні енергетичних проблем в галузі освіти в своїх країнах.

- ***Міжнародна мережа SPARE***

Сьогодні створена мережа національних екологічних громадських організацій, які координують програму SPARE в 20 країнах. В кожній країні організація-координатор використовує матеріали та досвід SPARE для розвитку освітньої програми, адаптованої до національної системи освіти та енергетичної ситуації. Національні координатори взаємодіють зі школами та освітніми структурами, організують мережі співпраці, різноманітні заходи, сприяють розвитку SPARE. Одне з найважливіших завдань національних координаторів - інформаційна, методична та організаційна підтримка місцевих вчителів. Національні координатори складають міжнародну мережу SPARE для обміну досвідом реалізації програми, розвитку нових методів, створення нових матеріалів та організації міжнародних заходів.

SPARE працює в 20 країнах Європи, Кавказу та Середньої Азії. Національні координатори зустрічаються раз на рік.

- ***Конкурси SPARE***

Кожен навчальний рік SPARE проводить міжнародний конкурс на кращий шкільний проект, присвячений навколишньому середовищу, енергії та клімату. Отримувані роботи школярів і вчителів говорять про високий інтерес до проблем навколишнього середовища, пов'язаних з енергією, і про велику винахідливість у пошуках їх вирішення.

- ***Участь України в SPARE***

Проект SPARE в Україні здійснюється за підтримки Міністерства освіти і науки України, Національного агентства України з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів, посольства Королівства Норвегії в Україні.

Проект SPARE цікавий тим, що він не стільки навчає дітей, скільки формує певний тип мислення, мотивацію економії енергії, сприяє залученню молоді до участі в енергозберігаючих проектах, привертає увагу суспільства до проблем змін клімату, раціонального використання ресурсів та енергії, енергозбереження. Школярі на практиці досліджують енергоспоживання у школі та вдома, шукають реальні шляхи економії енергоресурсів та, по можливості, впроваджують їх у життя.

В Україні проект розпочав свою діяльність з 2002 року.

Для України проблема економного витрачання ресурсів і енергії досить актуальна, оскільки основна кількість нафти й газу в основному

імпортуються з сусідніх країн. Значна частина електроенергії в країні виробляється з використанням таких енергоносіїв, як вугілля, газ, нафта. Близько половини виробленої енергії в країні сьогодні припадає на частку АЕС. Перспективним є розширення використання альтернативних джерел енергії в паливно-енергетичному комплексі з метою економного витрачання традиційних паливно-енергетичних ресурсів та зменшення залежності України від їх імпорту. Це знайшло своє відображення в Законі України про альтернативні джерела енергії від 20 лютого 2003 року.

Основні етапи реалізації проекту SPARE в Україні:

- формування мережі та робочої групи проекту SPARE в Україні;
- залучення до реалізації проекту SPARE партнерських організацій;
- знайомство українських вчителів з норвезьким і російським посібниками «Енергозбереження»;
- збір професійних рекомендацій з розробки українського посібника;
- проведення робочих зустрічей і семінарів за проектом SPARE;
- координація та підтримка роботи зі школами різних областей України за практичної участі в економному використанні енергії ;
- проведення всеукраїнського конкурсу дитячих творчих робіт на тему «Енергозбереження»;
- підготовка і розповсюдження по Україні інформаційних матеріалів по проекту SPARE ;
- розробка, видання та розповсюдження для оцінки першої версії українського посібника «Енергозбереження»;
- розробка і розповсюдження додаткових матеріалів проекту SPARE на CD-диску;
- організація і проведення секції SPARE в рамках панєвропейської зустрічі міністрів навколишнього середовища в Києві ;
- організація зустрічі міністра екології Норвегії з учнями однієї з модельних шкіл SPARE в Києві ;
- підготовка та розповсюдження відеосюжету про візит міністра екології Норвегії;
- організація і проведення семінарів для вчителів щодо практичного використання посібника «Енергозбереження»;
- випуск інформаційно-методичного вісника SPARE для вчителів;
- організація всеукраїнського конкурсу серед вчителів на кращу методичну розробку з теми «Енергозбереження».

Національним координатором проекту є громадська організація «Екологічний клуб «Еремурус». Клуб працює в області екологічної освіти й охорони довкілля з 1982 року, а з 2000 року координує виконання проекту SPARE в Узбекистані. Україна одна із найбільш активних країн-учасників проекту SPARE.

В рамках співпраці з Центральним та обласними Інститутами післядипломної педагогічної освіти, Міністерством освіти і науки України та за підтримки партнерів проекту в Україні було віддруковано та безкоштовно поширено понад 25000 примірників посібника SPARE, 6000 комплектів

інформаційно-методичних матеріалів, проведено низку Всеукраїнських науково-практичних семінарів, тренінгів, олімпіад, що сприяють розвитку екологічного виховання, формуванню відповідального відношення до навколишнього середовища, орієнтованого на сталий розвиток суспільства.

До посібника, за підтримки Посольства Королівства Норвегії в Україні, створено серію навчальних відеофільмів. У Львові у 2004 коштами міської влади було видано 2000 примірників, а у 2007 році в рамках реалізації проекту K06-0132 Фонду Євразія нашими посібниками були забезпечені школи м.Житомира. Для якнайширшого охоплення учнівської молоді та їх батьків з метою сприяння у формуванні їх енергоефективного світогляду, популяризації питань енергоефективності та підвищення обізнаності громадян з питань енергозбереження і змін клімату нами спільно з Національним радіо УР-1 вже другий рік поспіль випускаються тематичні радіопередачі (в рамках програми «Школяда») аудиторія якої складає 14 млн. чоловік. Матеріали проекту регулярно надсилаються в освітні заклади та зацікавлені організації та у вільному доступі розміщені на сайті проекту (www.eremurus.org та www.spareworld.org).

Проведена робота з освітніми установами всіх регіонів України, щодо впровадження навчальних програм в загальноосвітніх навчальних закладах та залучення учнівської молоді до участі у заходах, що проводяться в рамках проекту. Свідченням активної підтримки проекту в регіоні є активна участь шкіл у заході – міжнародному щорічному конкурсі шкільних проектів з енергоефективності «Енергія та середовища».

Конкурс охоплює понад 20 тис. школярів з усіх регіонів України. Активну участь у проекті беруть і вчителі загальноосвітніх навчальних закладів, ліцеїв, гімназій, училищ та навіть викладачі вищих навчальних закладів.

З огляду на успішній розвиток проекту SPARE в Україні, досягнені результати та актуальність проблеми, що піднімається, норвезькою стороною було запропоновано розглянути можливість створення повномасштабного проекту з підвищення енергоефективності закладів освіти України та зменшення викидів парникових газів.

Проект SPARE активно співпрацює і з іншими державними і недержавними структурами, що опікуються підвищенням обізнаності молоді та широких верств населення з питань енергозбереження та енергоефективності: Комітетом з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Верховної ради України, Програмою розвитку ООН в Україні, GTZ, Асоціацією енергоефективних міст України, Українським національним інформаційним агенством, Національним радіо УР-1.

Більш детальну інформацію про проект SPARE ви можете отримати на офіційному сайті www.spareworld.org.